

نخود عادل

رقم جدید نخود مناسب کاشت پاییزه در مناطق دیم معتدل و نیمه‌گرسیری کشور

لاین Flip99-66C توسط ایکاردا در قالب آزمایشات بررسی عملکرد در خزانه بین‌المللی (CIEN-W) در سال ۸۱-۱۳۸۰ به ایران ارسال گردید. این لاین طی انجام آزمایشات مختلف در ایستگاههای تحقیقاتی موسسه تحقیقات کشاورزی دیم، از جمله آزمایشات مقایسه عملکرد (مقدماتی، A-Test و B-Test)، سازگاری، خزانه‌های بررسی واکنش نسبت به بیماری و آفت مینوز، همچنین در قالب طرحهای تحقیقی-تطبیقی (آنفارم) و تحقیقی-ترویجی در کشت پاییزه در مناطق کرمانشاه، لرستان، ایلام، گچساران، شیروان، گلستان و کردستان مورد ارزیابی قرار گرفته است.

بررسی آزمایشات سازگاری و تجزیه پایداری و ترسیم بای پلات مربوط نشان داد که این ژنوتیپ با کمترین مقادیر مولفه‌ها و عملکرد بالا بعنوان ژنوتیپ پایدار شناخته شد. لاین Flip99-66 C به علت داشتن متوسط عملکرد دانه بالاتر (۱۶۹۴ کیلوگرم در هکتار در مزرعه زارعین در مرحله تحقیقی-ترویجی) و برتری ۷۰ درصدی نسبت به رقم آزاد و همچنین با متوسط عملکرد ۱۴۷۲ کیلوگرم در هکتار در طی سال‌های مورد بررسی، مقاومت به بیماری برق‌زدگی و بالابودن وزن صدانه نسبت به شاهد آزمایشات اجرا شده در سال‌ها و مناطق مختلف و ارقام موجود و ایستادگی تیپ بوته و ارتفاع مناسب جهت برداشت ماشینی انتخاب و جهت مناطق کرمانشاه، لرستان، ایلام، گچساران و گرگان معرفی می‌گردد (در مناطق فوق ضمن داشتن عملکرد بالاتر، نسبت به بیماری برق‌زدگی نیز مقاوم بود).

خلاصه مشخصات دستاورد:

داشتن عملکرد مناسب، دارای پایداری در عملکرد، داشتن تیپ بوته ایستاده و ارتفاع مناسب جهت برداشت با کمباین، وزن صدانه بالاتر از ارقام موجود، سفید بودن دانه، مقاوم نسبت به بیماری‌های برق‌زدگی و فوزاریوم

نتایج اندازه‌گیری میزان پروتئین دانه توسط آزمایشگاه کیفیت موسسه تحقیقات، اصلاح و تهیه نهال و بذر کرج نشان می‌دهد که میزان پروتئین دانه رقم عادل جدید ۲۰/۶ درصد می‌باشد.

جدول مشخصات رقم عادل

ردیف	شجره	Flip99-66C
۱	منشأ	ایکاردا
۲	تیپ	کابلی
۳	تیپ بوته	ایستاده
۴	رنگ گل	سفید
۵	تعداد روز تا گلدهی	۱۵۳ روز
۶	تعداد روز تا رسیدن فیزیولوژیکی	۱۹۷ روز
۷	متوسط ارتفاع بوته	۴۴/۳ سانتیمتر
۸	متوسط تعداد غلاف در بوته	۴۸ عدد
۹	متوسط وزن صد دانه	۳۲ گرم
۱۰	متوسط عملکرد دانه در هکتار	۱۴۷۲ کیلوگرم
۱۱	میزان پروتئین دانه	۲۰/۶
۱۲	عکس العمل نسبت به بیماری برقزدگی	مقاوم (بجز نژاد شماره ۶)
۱۳	عکس العمل نسبت به بیماری فوزاریوم	مقاوم
۱۴	عکس العمل نسبت به مگس مینوز نخود	متحمل

مزیت اقتصادی:

میزان اراضی مستعد برای کشت رقم جدید در کشور حدود ۲۵۰۰۰۰ هکتار در مناطق معتدل و نیمه گرمسیر دیم (نظیر استان‌های کرمانشاه، لرستان، ایلام، گلستان، کهگیلویه و بویر احمد و مناطق مشابه آب و هوایی) دارا می‌باشد. در طول سال‌های بررسی میانگین عملکرد این رقم ۱۴۷۲ کیلوگرم در هکتار و میانگین عملکرد رقم آزاد ۸۰۶/۶ کیلوگرم در هکتار بوده یعنی رقم عادل ۸۲/۵ درصد افزایش عملکرد نسبت به رقم آزاد داشته است. بنابر این تفاوت عملکرد رقم عادل با رقم آزاد در هر هکتار ۶۶۵ کیلوگرم می‌باشد که افزایش درآمد ناخالص ناشی از کشت یک هکتار از این رقم در مقایسه با رقم آزاد با احتساب هر کیلو نخود ۲۰۰۰۰ ریال معادل برابر ۱۳ میلیون ریال می‌شود.

دستورالعمل کاشت، داشت و برداشت

تاریخ کاشت: بر اساس بررسی‌های به عمل آمده این رقم مناسب کشت پائیزه بوده لذا می‌بایستی در اواخر آبانماه تا اواخر آذر بعد از اولین بارندگی مؤثر پائیزه کشت شود.

عمق کاشت: مناسبترین عمق کشت در زراعت نخود بعد از آماده سازی زمین مناسب بستر کشت ۷-۵ سانتیمتر می‌باشد.

میزان بذر مصرفی: بر اساس نتایج بدست آمده از تحقیقات انجام شده در خصوص میزان بذر در هکتار مناسبترین تراکم بوته تعداد ۳۰ بوته در متر مربع یا همان ۳۰ دانه در متر مربع می‌باشد.

الگوی کاشت: با توجه به اینکه عملیات داشت (مبارزه با علفهای هرز بهاره) و برداشت تنها در الگوی کاشت با فواصل منظم امکان‌پذیر است، لذا پیشنهاد می‌گردد این رقم در خطوط با فواصل مشخص ۵۰ سانتیمتر کشت گردد.

نیاز کودی: بررسی‌های انجام شده بیانگر این است که در زراعت نخود پائیزه استفاده از ۶۰ کیلوگرم فسفات آمونیوم و حدود ۲۵ کیلوگرم اوره می‌تواند در مراحل اولیه به این گیاه کمک نماید.

مبارزه با علف‌های هرز: الگوی کاشت ردیفی امکان مبارزه مکانیکی بین خطوط کشت را برای ما فراهم می‌سازد. با اینکار ضمن مبارزه با علف‌های هرز، لوله‌های موئین و ترک‌های خاک نیز شکسته شده و در حفظ و ذخیره رطوبت برای مراحل بعدی رشد نخود مطلوب خواهد بود. بنابراین با پنجه‌غازی مناسب می‌توان بین خطوط کشت را به خوبی کنترل نمود. در صورت مبارزه شیمیایی، علف‌های هرز باریک برگ به وسیله سوپر گالانت به میزان نیم لیتر در هکتار و علف‌های پهن برگ به وسیله لنتاگران به میزان ۲ لیتر در هکتار قابل کنترل خواهد بود.

مبارزه با آفات: به طور کلی در غالب مناطق کشور زراعت نخود توسط دو آفت آگروتیس (طوقه‌بر) و هلیوتیس (غلاف خوار) تهدید می‌شود که با اولی به وسیله طعمه مسموم در غروبها و با آفت دوم به وسیله سمومی نظیر سوین، لاروین، دسیس، فن والریت به نسبت‌های مشخص توصیه شده مبارزه نمود.

نحوه برداشت: این رقم پابلند و با تیپ بوته ایستاده و دارای ارتفاع مناسب جهت برداشت ماشینی می‌باشد لذا پس از رسیدن فیزیولوژیک به خوبی با کمباین قابل برداشت است.

موسسه تحقیقات کشاورزی و نیم کشور

جمهوری اسلامی ایران

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

نخود عادل